

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÝ THỊ BÌNH THU

**KINH TẾ DU LỊCH KHU VỰC MIỀN TÂY
TỈNH YÊN BÁI (1986 – 2013)**

Chuyên ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 60.22.03.13

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Hà Thị Thu Thủy

Thái Nguyên, năm 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực.

Người thực hiện

Lý Thị Bình Thư

LỜI CẢM ƠN

Trước tiên tác giả luận văn xin tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới **PGS.TS Hà Thị Thu Thủy** đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ, động viên tác giả trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tác giả xin chân thành cảm ơn các thầy, cô giáo trong Khoa Lịch sử trường Đại học sư phạm - ĐH Thái Nguyên, đã chỉ bảo tận tình, động viên, khích lệ tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Trong thời gian thực hiện luận văn, tác giả đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của Tỉnh Ủy, UBND tỉnh Yên Bái, Sở Văn hóa – Thể thao và Du lịch tỉnh Yên Bái; Huyện ủy, UBND các huyện Văn Chấn, Trạm Tấu, Mù Cang Chải và thị xã Nghĩa Lộ, cùng các ban ngành đoàn thể trong tỉnh Yên Bái, các địa phương đã cung cấp tư liệu để tác giả hoàn thành luận văn.

Tác giả xin chân thành cảm ơn những nhận xét, đánh giá của Hội đồng khoa học bảo vệ luận văn.

Cuối cùng, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ tác giả trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2015

Tác giả

Lý Thị Bình Thư

MỤC LỤC

	Trang
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục	iii
Danh mục các ký hiệu, chữ viết tắt	iv
Danh mục bảng biểu	v
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TIỀM NĂNG DU LỊCH CỦA KHU VỰC MIỀN TÂY TỈNH	
YÊN BÁI	13
1.1. Địa lí tự nhiên.....	13
1.2. Con người và tài nguyên nhân văn.....	17
1.3. Điều kiện kinh tế.....	24
Chương 2: HOẠT ĐỘNG DU LỊCH Ở KHU VỰC MIỀN TÂY TỈNH	
YÊN BÁI (1986 -2013).....	27
2.1 Cơ sở phát triển du lịch khu vực miền Tây.....	27
2.1.1.Chủ trương đường lối của Đảng, các cấp chính quyền	27
2.1.2 Cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ du lịch	29
2.1.3.Nguồn nhân lực.....	32
2.1.4.Lượng khách du lịch	32
2.2. Các loại hình du lịch ở khu vực miền Tây.....	37
2.2.1 Du lịch văn hóa.....	38
2.2.2.Du lịch sinh thái.....	43
2.2.3. Du lịch cộng đồng.....	51
Chương 3: TÁC ĐỘNG CỦA KINH TẾ DU LỊCH ĐỐI VỚI KINH TẾ -	
XÃ HỘI KHU VỰC MIỀN TÂY TỈNH YÊN BÁI.....	55
3.1. Tác động về kinh tế.....	55
3.1.1.Đóng góp cho ngân sách của địa phương và của tỉnh.....	55

3.1.2 Tạo ra sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế của địa phương	56
3.1.3. Động lực thúc đẩy các ngành kinh tế khác phát triển	56
3.1.4. Quảng bá cho sản xuất địa phương	58
3.1.5. Khuyến khích nhu cầu tại địa phương	59
3.2. Tác động về xã hội.....	60
3.2.1. Giải quyết việc làm cho người lao động.....	60
3.2.2. Giải quyết tình trạng đói nghèo.....	62
3.2.3. Góp phần nâng cao dân trí	64
3.2.4. Làm thay đổi diện mạo các vùng có hoạt động du lịch.....	64
3.2.5. Góp phần phát huy các giá trị văn hóa dân tộc	66
KẾT LUẬN	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	78
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

KÝ HIỆU	NỘI DUNG
BCH	Ban chấp
CNXH	Chủ nghĩa xã hội
CNH – HĐH	Công nghiệp hoá - hiện đại hoá
DLST	Du lịch sinh thái
NXB	Nhà xuất bản
VHTHDL	Văn hóa, thể thao, du lịch
UBND	Ủy ban nhân dân
WTTC	Hội đồng lữ hành và du lịch thế giới

DANH MỤC BẢNG BIỂU, LƯỢC ĐỒ

	Trang
Bảng 1.1: Diện tích, dân số, các đơn vị hành chính khu vực miền Tây	17
Bảng 1.2: Các điểm du lịch khu vực Mường Lò và Miền Tây.....	23
Bảng 2.1: Cơ sở vật chất phục vụ du lịch.....	31
Bảng 2.2: Lượng khách du lịch đến miền Tây từ 2000 đến năm 2013.....	34
Bảng 3.1: Doanh thu từ TM -DV - DL giai đoạn từ 1986 -2013	55
Bảng 3.2: Tỷ trọng cơ cấu ngành kinh tế	56
Bảng 3.3: Tổng số lao động trực tiếp trong ngành du lịch miền Tây	61

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Du lịch là một ngành kinh tế có tốc độ phát triển nhanh chóng và mạnh mẽ. Từ chỗ ban đầu là hoạt động mang tính tâm linh của giới quý tộc, tầng lớp thượng lưu, đến nay du lịch đã trở thành một hiện tượng phổ biến và là nhu cầu không thể thiếu trong đời sống của mọi người dân. Du lịch phát triển góp phần tăng nguồn thu ngoại tệ cho các quốc gia và giải quyết nhiều công ăn việc làm cho xã hội; thúc đẩy sự phát triển của các ngành liên quan như xây dựng, thương mại, sản xuất hàng tiêu dùng, bảo hiểm, giao thông vận tải, bưu chính viễn thông,...

Theo kết quả nghiên cứu của Hội đồng du lịch và lữ hành quốc tế (WTTC), năm 2012 du lịch đóng góp 6500 tỷ USD cho kinh tế toàn cầu, tạo việc làm cho khoảng 260 triệu người trên thế giới. Dự báo trong 10 năm tới, ngành du lịch sẽ tăng trưởng trung bình 4,5% mỗi năm. Cùng với đó giá trị đóng góp cho kinh tế toàn cầu sẽ tăng lên mức 10.000 tỷ USD mỗi năm, tương đương 10% GDP toàn cầu. Tới năm 2020, ngành du lịch sẽ tạo ra khoảng 328 triệu việc làm tương đương tỷ lệ 1/10 lao động toàn thế giới làm việc trong ngành du lịch[10].

Với hiệu quả to lớn đó, du lịch đã được nhiều nước trên thế giới trong đó có Việt Nam chọn là ngành ưu tiên phát triển số một trong chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của mình. Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX nêu rõ: “*Liên kết chặt chẽ các ngành liên quan đến hoạt động du lịch để đầu tư phát triển một số khu du lịch tổng hợp và trọng điểm đưa ngành du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*”[37]. Trong chiến lược Phát triển kinh tế - xã hội 2011 – 2020 Đảng nhấn mạnh: “*Tập trung phát triển một số ngành dịch vụ có lợi thế, có hàm lượng tri thức và công nghệ cao như du lịch, hàng hải, hàng không, viễn thông, công nghệ thông tin, y tế.Hình thành một số trung tâm*

dịch vụ, du lịch có tâm cỡ khu vực và quốc tế đa dạng hóa sản phẩm và các loại hình du lịch, nâng cao chất lượng để đạt tiêu chuẩn quốc tế”[36, tr.9].

Hiện nay, ngành du lịch nước ta đang có bước phát triển đáng kể nếu năm 2007 đón và phục vụ 4,1 triệu lượt khách du lịch quốc tế đến với Việt Nam thì đến năm 2012 số lượng khách quốc tế đến Việt Nam đạt 6,8 triệu lượt người. Doanh thu từ du lịch đạt 160 nghìn tỷ đồng, tăng 23% so với năm 2011; thu hút trên 1,7 triệu lao động làm trong ngành du lịch, trong đó có 550 nghìn lao động trực tiếp và 1,2 triệu lao động gián tiếp[10].

Yên Bái là một trong những địa bàn sinh tụ của người Việt cổ với trên 30 dân tộc anh em cùng chung sống, là nơi có nền văn minh sông Hồng, sông Chảy, là trung điểm giao lưu giữa vùng Đông Bắc và Tây Bắc của tổ quốc, có nhiều lợi thế về giao thông đường sắt, đường bộ và đường thủy. Nơi đây có nhiều di tích lịch sử cách mạng, hệ thống các đình, đền, chùa gắn liền với lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc. Bên cạnh đó, Yên Bái còn là nơi có khí hậu mát mẻ, cảnh quan thiên nhiên với danh thắng cấp Quốc gia Ruộng bậc thang Mù Cang Chải, hồ Thác Bà, khu du lịch Suối Giàng... Những tiềm năng vốn có trên là điều kiện thuận lợi để tỉnh Yên Bái có thể khai thác, phát triển nhiều loại hình du lịch hấp dẫn. Cùng với công cuộc đổi mới, công cuộc công nghiệp hóa hiện - đại hóa đất nước, Tỉnh ủy- UBND tỉnh Yên Bái cũng có nhiều định hướng nhằm phát huy tiềm năng của tỉnh, từng bước đa dạng hóa các hoạt động kinh tế, giải quyết các vấn đề an sinh xã hội nhằm xóa đói giảm nghèo, nâng cao chất lượng đời sống của nhân dân.

Miền Tây Yên Bái gồm có các huyện Văn Chấn, Trạm Tấu, Mù Cang Chải và thị xã Nghĩa Lộ. Nơi đây có thiên nhiên hùng vĩ, có nhiều di tích lịch sử văn hóa, với 17 dân tộc anh em chung sống từ lâu đời, có một nền văn hóa đậm đà bản sắc. Nơi đây còn có cánh đồng rộng lớn thứ hai Tây Bắc – Mường Lò - nổi tiếng với gạo trắng nước trong, những người dân nơi đây sống nhân hậu, trung thực và hiếu khách. Vùng đất thiên thời, địa lợi, nhân hòa ấy từ lâu

đã là điểm đến thân thiện, an toàn, hấp dẫn nhiều du khách trong và ngoài nước. Để tạo nên sự khác biệt với các vùng miền khác về đặc thù văn hóa, UBND tỉnh Yên Bái đã phê duyệt Đề án “ Xây dựng thị xã văn hóa - du lịch Nghĩa Lộ 2013 -2020” với mục tiêu xây dựng Nghĩa Lộ trở thành trung tâm văn hóa, du lịch miền Tây. Điều đó cho thấy, khu vực miền Tây được coi là khu du lịch trọng điểm của tỉnh.

Với mong muốn tìm hiểu thêm về tiềm năng du lịch và hoạt động du lịch của khu vực, qua đó thấy được những nỗ lực của các địa phương trong quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng phát triển bền vững tạo nên sự phát triển của các ngành kinh tế, nâng cao đời sống cho nhân dân, bảo tồn, phát triển các giá trị văn hóa của địa phương tôi đã chọn đề tài “ ***Kinh tế du lịch khu vực miền Tây tỉnh Yên Bái (1986 – 2013)***” để làm luận văn thạc sĩ.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Đóng vai trò là một ngành kinh tế có vị trí vai trò quan trọng trong khu vực dịch vụ nói riêng và toàn bộ nền kinh tế nói chung. Du lịch hay kinh tế du lịch đã trở thành đề tài nghiên cứu của rất nhiều tác giả, các nhà nghiên cứu, các nhà kinh tế học...Cụ thể:

2.1. Các sách đã xuất bản trong nước

Cuốn “*Du lịch và kinh doanh Du lịch*”, TS.Trần Nhuận – NXB Văn hoá Thông tin – Hà Nội 1996. Trên cơ sở khái niệm về du lịch và kinh doanh du lịch, các loại hình du lịch, cuốn sách tập trung nghiên cứu về tài nguyên du lịch cũng như những tác động của hoạt động kinh doanh du lịch đối với các ngành kinh tế khác.

Trong cuốn “*Tổng quan về Du lịch*”, NXB Giáo dục 1999, tác giả Vũ Minh Đức đã cho chúng ta có một cái nhìn cận cảnh hơn nữa về sự phát triển của du lịch Việt Nam cũng như du lịch thế giới. Những tác động của du lịch thế giới đến các mặt: kinh tế, chính trị, văn hoá - xã hội.